

Er það ekki neyðugt at loysa kirkjuna?

Tað man lykfast mongum manni logið, bæði av einum og og oðrum partaflokki, at »Krossur« og »Dimma« skulu vera blivin so út av lagi fjákt, at tey skulu billa sær inn, at fólk trýr teimum, tá tey koma fram við teim avskræmuglu neyðar rópum: »Veljið ekki javnaðarmenn, tí teir taka allan guðsvøkstur frá tykkum um, teir koma til ræðið!»

Oll, sum kenna nakað til loysunnarorð javnaðarmanna, mega væl skilja, at teir ljóða ikki so at vit skulu bera »lógirnar tvingsil«, sum skeldið sigur, men tvorturímóti, vit skulu oll líva sum bróður og systrar, í semju og gleði, so livið kan vera vert at líva, og sjálvandi trúgva hvat vit vilja, tá tað viðvikur tí andiliga. Men tíverri hefur onkur verið so góðtrúgvín av sær, at hann hefur trúð hesum áðurnevndu blóðum.

Eg kann ikki siga hvussu javnaðarmanna hugsan er yvir fyri fólkakirkjuni, tí eg eri nakað ungar í politikki og havi tí ikki fylgt so nógv við í hesum spurningi, men er tað teirra hugsan at fáa fólkakirkjuna til frikirkju, so eru tað jú netup tey trúgvandi, sum eiga at hjálpa til tess, tí tað er Guði og hvørjum manni kunnugt, at fólkakirkjan stendur uppi bert av tí, at staturin ber tær nógvu útreiðslunar. Tá tað er so skikkad, er tað ikki nógv betur, at staturin sleppur frá hesi byrðu, og kirkjan kann standa fri og óbundin av partapolitikki?

Eg skal í hesum komandi reglum royna, so dánt sum eg dugi, at greiða frá hví eg haldi at kirkja og statur skuldi verið hvørt sær.

Tað var um ta tíðina tá ið javnaðarmenn tóku við stýrinum í Danmörk at eg kom uppá tos við ein mann, sum eg motti úti á vegnum; hann var deknur í kirkjuni, og prestur var ventandi dagin eftir at halda messu; tess vegna sigi eg við hann:

— Kemur prestur higar ímorgin til messu ella ikki?

— Ja, ímorgin hefur hann

sagt at hann skal koma, suffaði deknurin heldur tungliga; »men«, leggur hann aftrat: »tað verða ikki so nógv ferðir, vit fáa at siggja hann her eftir dags!«

Eg spurdi so mannin, um prestur skuldi fara sín veg, ella hvat tað var, sum honum baggaði. Tá helt hann fyri:

— Nú javnaðarmenn koma til ræðið, mega vist bæði prestar og alt hvat kirkjuni viðvikir fara sín veg; tí javnaðarmenn vilja jú beina fyri fólkakirkjuni og loysa hana frá statinum, og tann sum vil hava nakra kirkju skal sjálvur bera kostnaðin av henni, bæði viðvikjandi prestalon og oðrum. — Og víðari sigur hann: tá tað almenna verður at missa ræðið yvir kirkjuni, tá doyri oll trúgv, tí fólkdið sjálvt gítur ikki halda nakrar kirkjur viðlíka.

Sum vit siggja, er hesin maður av tí gamla skúlanum, hann meinir sum so, at bert staturin og kirkjukassarnir halda okkara prestar og okkara kirkjur viðlíka; soleingi er lagamanni at ganga í kirkju, um ikki annað so av gomlum vana, fyri at hitta fólk og frætta tíðindi; tí eftir orðunum, hann talar, er trúgvin ógvuliga lítill. Men gleppur hettar niðurfyrir, og meinigheitin skal beinleiðis sjávirinda allar útgjöldir fyri kirkjuna, tá óttast hesin »góði« maður fyrir at alt fellur í heidskap.

Eftir orðunum hjá hesum manni at doma, er tað vist ikki ov nógv sagt, at tann trúgv, sum er innanfyri fólkakirkjuna nú á døgum, er fyrir tað mesta eitt navn. Tey sum hoyra til kirkjuna, hoyra til hana av navni, gita ikki so mikið sum lata t. d. nakrar krónur fyrir eina urg, uttan at tey fara landið runt at biðja pening. Tað verður sagt, at tíðin er ring. Vit sum í kirkjubygðini eru orka ikki, tessvegna mega aðrar bygdir hjálpa. Men nær hoyrir man ringar tíðir nevndar, tá talan er um silki, brennivín og aðrar nytuleysar vorur, sum hettar sama fólk keypir. Tað eru tó fleiri sum ganga í kirkju

til Harrans eru og við gleði geva til hansara hús tað tey orka.

Men, sum áður sagt, mong eru tey, sum bert fara har fyrir at fregnast, og tað er ikki trúgv; men sum skriftin sigir: »Hettar fólkdið ærar meg við varnum, men hjarta teirra er langt burtur frá mær. Men til einkis dyrka tey meg, tá ið tey læra lærdómir, ið eru mannabóð!»

Eg skal taka eitt dømi her og vísa á, hvussu fólk, sum halda seg vera trúgvandi, tala um teirra kirkjugöngd. Ein ungur maður helt við ein eldri: »Hendir tann seg, at tygum vakja nakran sunnudag tá tygum eru í kirkju og prædikan verður lísín?« Hlin eldri helt fyrir: »Jú, oft sami eg. Men gert tú ikki tað sama, tá tú ert í kirkju og keðist at sita? Hetta er bert eitt dømi av teim nógvu av hesum slag.

Tað má tykfast teimum, sum ganga í kirkju av ringum hjarta sum ein fjotran, at landsins ting skal smiðja kirkjulógirnar, tí tað er ikki so sjáldan, at hesar lógir koma kirkjufólkunum tvørt fyrir, vegna tess at teir ikki altíð hóska yvirfyri fólksins tykki og serliga t. d. tá tann fólkavaldi kirkjuráðharri á tingi ikki hefur nakran særigan hug yvirfyri meinigheitini. Hesar lógir, sum allar aðrar landsins lógir skal stemmast um, og í einum fólkavaldum tingi eru tað ikki altíð bert fólkakirkjulimur; nei, langt frá tí! Vit kunna best siggja hetta við at lesa um hvussu til gekk í tí engilska »parlamentinum« í summar, tá talan var um eitt nýtt kirkjurital. Tað var ein umsókn, sum komin var frá teirri ensku fólkakirkjuni t. v. s. frá tí kirkjuflokki sum staturin hevði yvir at siga; men um hesa umsókn vóru tað ikki bert tingsins fólkakirkjulimur sum greiddu atkvøðu, men tað vóru bæði gýðingar, frikirkjufólk, katolikkar, friteinkjarar, ja enn tá ein persari var við til at greiða atkvøðu her; og tessvegna datí henda umsókn niðurfyrir.

Er tað ikki ræðuligt at fólk, sum einki hava við hesa kirkju at gera skulu vera við at gera tær lógir, sum henda kirkjan

skal nýta. Hevði alt hvat viðvikir kristin trú staðið óbundið, so tað bert var sjálv meinigheitin sum ráddi, tá tað galt tey anduligu ting, so hevði mangur orðadráttur á tingi verið spardur, og tað er ikki at ívast í, at trúgvin hevði verið sterkari og meira hjartalig, tí so høvdu tey sum ikki gita at lata til kirkjurnar, men ganga í tær av vana, farið burtur úr meinigheitini.

Líka rangt er tað, at tey fólk sum standa utanfyri fólkakirkjuna — í Onglandi er tað meira enn helvtin — skulu lata skatt, sum millum annað gongur til presta- og bispalonir og annað kirkjuni viðvikjandi. Nógv nyttuligari var, at hesin peningur varð latin til aðrar neyðturvuligar fyrirkur. Hvi skulu tey sum eru trúgvandi, verði sær hog, verði sær lág, ikki kunna lata tann pening, sum tørvar til kirkjurnar? Svarið verður sjálvandi: »Vit hava ikki ráð, tíðin er so ring!« Hári liggur trúgvin hjá hesum fólk; tey brúka kirkjuna soleingi tey sleppa beinleiðis frá útreiðslunum. Men tá tað so ræður um at lata til kirkjuna, tá trýtur altíð peningur, hvussu so er, verður hann sjáldan latin orðaleysur. Nær trýtur peningur, tá tað skal spælast sjónleikur ella framvisast ljósmyndir o. a. t. Tey, sum hava ráð til slíkt, og eisini ganga í kirkju, máttu tá hildið, at peningurin var betur nýttur, tá hann varð latin til kirkjuna, so meinigheitin skuldi staði fri frá øllum tvingsli frá teirri verðslugu yvirvöld guðsfrygt viðvikjandi. Men har sum hjartalagið ikki er, har kann einki gerast; men har sum eitt gott hjartalag er, har kann nógv gerast. Snúgva vit okkum til einkjuna, sum legði peningarnar í tempulkistuna, tá siggja vit hvat eitt trúgvandi menniskja kann lata; alla sína ogn. Tá hesi menniskjur hava nógvan pening, tá tað er til leik og spæl, so mega tey eisini kunna bera útreiðslurnar fyrir síni kirkju, vegna tey halda at hon er neyðturvulig.

Nú verður aftur spurt: »Hvor skal lona okkara prestum?« Tað er reiðuliga ívasamt um teir eiga at fáa nakra beinleiðis

løn. Tey sum hava fingið ta gávu frá vøgguni, at læra fólk ta beinu leið, hvat trúnni viðvikir, kunna eftir orðunum onga særliga lön vanta sær; tí tað stendur skrivað: »Fyri einki hava tit fingið tað, fyrir einki skulu tit lata tað«. Men sjálvandi mega tey trúgvandi oll vera samd sum bróður fyrir at hjálpa sínum lærarum. Tey eru ikki so fá, sum halda, at tá bert meinigheitin ræður, so fæst ikki bíblían týdd frá teim frem- andum málum; men tað er ikki at bera ótta fyrir, tí hann, sum færdi Moses við sínum fólk yvir reyða havið, hann er eisini mentur at halda hondina yvir sínum tilbiðarum, um teir ikki hava statin at styðja seg.

Hettar, sum her er skrivað, má ikki takast á tann hátt, at bert kirkjan verður loyst frá statinum, so verður alt gott; tí tað lesa vit um tey fyrstu kristnu, at tey komu eisini til illnar viðvikjandi trúnni; tað kom eins og nú av teim nógvu falslærarum, sum snýktu seg inn í tað trúgvandi meinigheitina og einkult vórðu at halda við teimum, og tessvegna bléiv tví. dráttur. Hesin tvidráttur var eina sterkastur, tá Konstantin tann stóri gav frítt trúarloyvi yvir alt sítt ríki. Sagan sigur, at tá lótu nógv seg doypa bert fyrir tímiligan vinning. Men meinigin við hesum er, at vísa á, hvussu rangt tað er, at menniskjans anduligu ting skulu blandast saman við annað verðins tjak; tí tað er at tæna Guði og Mammon! Og at tey, sum einki trúgva, skulu lata pening til Guðs halgidóm, tað finna vit ikki í skriftini, at tað verður kraft; men aftur ímóti stendur, at tey trúgvandi góvu hvørjum oðrum sum tørvar var til.

Archaios.

Vort Telefonnummer
er
143.

Givið út av
socialdemokratiskum feilogum.
Bláðstýrari: M. S. Viðstein.
Prentsmiðja
»Føroya Social-Demokrates, Tórshavn.

Ogsaa en Maade at komme billigt til 'et.

»Vor Ven Jens Amager, der er altid venter med alt til i sidste Øjeblik, kommer rimeligvis heller ikke til Landskamp i Morgen for Portene er lukket og alle Pladser optagede.

Saa vil han mismodig gaa en Tur over i Fælledparken, og der maa man jo haabe, at han maa se en Dreng, der maa se med at gaa paa Styler.

Disse Styler vil han saa — selvfølgelig — skynde sig at købe for en Daler, og saa vil han med Stylerne paa Nakken og sejrstølt

atter begive sig tilbage til Idreets-parkens Mure, der nu ikke længere betyder noget for ham, — ved Hjælp af sine Styler, kan han se det hele — udefra!